

3.1.2018

Diaarinumero
H 2/18

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 21.12.2017, nro 2070/01.01/2017

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA LAEIKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Ministeriö on pyytänyt lukuisilta tahoilta lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 28.2.2018 mennessä. Siitä huolimatta, ettei korkein hallinto-oikeus ole lausuntopyynnön jakelussa mainittujen tahojen joukossa, korkein hallinto-oikeus kohteliaimmin kiinnittää ministeriön huomiota eläinten hyvinvoinnista annetun lakiluonnoksen muutoksenhakua koskevaan säännökseen (104 §).

Luonnosteltu säännös ei vastaa hallintolainkäytön kehittämistavoitteita eikä vastikään toteutettuja lainsäädäntömuutoksia. Sen sisältö tulee jäljempänä esitettävistä syistä muuttaa siten, että kaikkiin hallinto-oikeuden antamiin päätöksiin saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Lakiluonnoksen 104 §:n 1 momentissa luetellaan ne ehdotetussa laissa säädettävät tilanteet, joissa viranomaisen päätöksestä saa valittaa hallinto-oikeuteen. Pykälän 2 momentin mukaan muuhun päätökseen on ensin haettava oikaisua hallintolaissa säädetyn mukaisesti. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettavaan päätökseen saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Pykälän 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hallinto-oikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, mikä tällä hetkellä tarkoittaa suoraa valitusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden muuhun (kuin 1 momentissa tarkoitettuun) päätökseen puolestaan saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kuten lakiluonnoksen perusteluistakin ilmenee, valituslupajärjestelmä on otettu muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen laajasti käyttöön hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamista koskevassa uudistuksessa (HE 230/2014 vp). Koska eläinsuojelulain kokonaisuudistus oli jo vireillä mainittua esitystä valmisteltaessa, eläinsuojelulain muutoksenhakusääntelyä ei tuolloin muutettu. Perustuslakivaliokunta on mainitun uudistuksen yhteydessä pitänyt tärkeänä jatkaa oikaisuvaatimusjärjestelmän ja valituslupajärjestelmän johdonmukaista kehittämistä ja laajentamista (PeVL 55/2014 vp).

Tämän kehityksen uusinta vaihetta edustaa hallituksen esitys eräiden ympäristöä koskevien hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamiseksi (HE 43/2017 vp), johon sisältyneet säännökset on vahvistettu tulemaan voimaan 1.1.2018. Mainitussa hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset merkitsevät valituslupajärjestelmän soveltamisalan laajentamista osin uudentyypisiin ja yhteiskunnallisesti merkittäviin asiaryhmiin. Perustuslakivaliokunta on mainitusta hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 29/2017 vp) todennut, että nyt valituslupajärjestelmän piiriin ehdotetut päätökset ovat niihin liittyvistä erityispiirteistä huolimatta laadultaan sellaisia, että oikeusturvan takeiden kannalta voidaan pitää riittävänä pääsyä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitusluvan perusteella. Tapauskohtaista tarvetta saada asia ylimmän tuomioistuimen käsiteltäväksi turvaa se, että korkeimman hallinto-oikeuden on myönnettävä valituslupa, jos siihen on jokin hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentissa mainittu peruste. Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan, että ehdotettu sääntely ei ole ongelmallinen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeet turvaavan perustuslain 21 §:n kannalta.

Korkein hallinto-oikeus yhtyy ympäristövaliokunnan puheena olevaa lainsäädäntömuutosta koskeviin perusteluihin. Ympäristövaliokunta piti tarkoituksenmukaisena laajentaa valituslupajärjestelmää ehdotetulla tavalla uusiin asiaryhmiin. Muutoksilla jatketaan osaltaan korkeimman hallinto-oikeuden aseman ja tehtävien kehittämistä hallintolainkäyttöä ohjaavana ylimpänä tuomioistuimena. Valiokunta totesi perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan (LaVL 14/2017 vp) tavoin, että valituslupajärjestelmän käyttöalan laajentaminen mahdollistaa korkeimman hallinto-oikeuden keskittymisen nykyistä paremmin vaativiin oikeuskysymyksiin ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden turvaamiseen. Kokonaisuutena tarkastellen ehdotettujen muutosten on arvioitu parantavan asianosaisten oikeusturvaa, koska ehdotetut muutokset mahdollistavat korkeimman hallinto-oikeuden resurssien kohdentamisen lain soveltamisen ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta merkittäviin asioihin ja nopeuttavat lainvoimaisen ratkaisun saamista.

Edellä esitettyyn nähden korkein hallinto-oikeus katsoo, että muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksestä kaikissa ehdotetun eläinten hyvinvoinnista annettavan lain mukaisissa tilanteissa tulee säätää valitusluvan varaiseksi. Valitusluvan myöntämisperusteista ei lakiluonnoksessa ole ehdotettu säädettäväksi erikseen, mikä onkin perusteltua. Valitusluvan myöntämisperusteista säädetään siten hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentissa. Mainittu järjestely takaa sekä asianosaisten oikeusturvan että varmistaa osaltaan, että korkeimman hallinto-oikeuden asema oikeus- ja hallintokäytäntöä ohjaavana ylimpänä tuomioistuimena kehittyy johdonmukaisesti.

Lausunnon on valmistellut oikeusneuvos Kari Kuusiniemi, ja sitä ovat kommentoineet korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnon jäsenet.

Presidentti

Pekka Vihervuori

Kansliapäällikkö

Toni Kaarresalo